

A kommunista korszakban született egyes közkegyelmi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről

2003-ban az Országgyűlés elavult normaként, 172 másik jogszabállyal együtt deregulálta az 1956-os forradalom és szabadságharc utáni megtorlásokat részben lezáró, közkegyelemről rendelkező 1963. évi 4. törvényerejű rendeletet. A deregulációról rendelkező 2003. évi VIII. törvény indokolása szerint „*a törvényben hatályon kívül helyezett jogszabályok mindegyike technikai szempontok alapján*” szorult csak törlésre.

Annak, hogy a jogalkotó nem egy szimbolikus aktussal számúzte a kérdéses normát a Corpus Jurisból, rossz üzenete van: mintha hallgatólagosan jóváhagyta volna a megtorlást és annak jogi következményeit, de legalábbis úgy tűnik, hogy negligálta ezt a kérdéskört. Az 1963. évi 4. törvényerejű rendeletben azonban nem csak a szabadságharcosok részére adott kegyelemről esett szó. Az 1. paragrafus (1) bekezdés b) pontja szerint a szóban forgó törvényerejű rendelet azt is tartalmazta, hogy „*közkegyelemben részesülnek azok, akik hatalmukkal visszaélve a szocialista törvényességet megsértették*”. E pont alapján a korábban egyéni kegyelemben részesített Péter Gábor, Farkas Mihály, Farkas Vladimír és társaik is mentesültek a büntetett előlethez fűződő hátrányok alól. Ez a rendelkezés ugyanakkor gesztust is jelentett a Magyar Szocialista Munkáspárt politikáját „balról” kritizáló párttagok, a jogelődnek, a Magyar Dolgozók Pártjának politikájához végsőkéig hű személyek irányába.

Mivel a kommunista nyelvi-fogalmi totalitás értelmében a szóban forgó törvényerejű rendelet esetében a preambulumban megjelölt jogalkotói szándéktól eltérhetett a jogszabály valós hatása, éppen ezért okkal feltételezhető, hogy az 1. paragrafus (1) bekezdés b) pontja akár a forradalom utáni megtorlás során elkövetett, még a fennálló jogrenddel is ellentétes cselekmények mentesítését is szolgálhatta. Ez a körülmény is arra világít rá, hogy miért kellett volna a közkegyelemről kihirdetett törvényerejű rendelet 40. és a forradalom miniszterelnöke és társai kivégzésének 45. évfordulóján dereguláció helyett érdemi, egyedi, szimbolikus aktus keretében rendelkezni a jogszabály hatályon kívül helyezéséről.

Van azonban egy napjainkig hatályos felsőszintű jogszabály, az 1948. évi VI. törvény. Ezt a köztársasági elnök 1948. január 31-én írta alá, s „A Magyar Köztársaság megalakításának és az 1848–1849. évi szabadságharc és forradalom emlékére engedélyezendő közkegyelemről” szól. Ennek I. fejezete 1. pontját – amely a kommunista hatalom kiépítése érdekében elkövetett egyes súlyos, erőszakos bűncselekmények tetteseit mentette ki a büntetőeljárás alól –

hasznló szimbolikus okból javasolja a Nemzeti Emlékezet Bizottsága külön jogszabállyal hatályon kívül helyezni. Az erre vonatkozó jogalkotási koncepciót a Nemzeti Emlékezet Bizottsága nyilvánosságra hozta, részletesen olvasható a NEB honlapján a „Publikációk – Jogalkotási koncepciók” menüpontnál, alábbi helyen: http://www.neb.hu/docs/amnesztia_hatalyon_kivul.pdf

Az állásfoglalást készítette:

Dr. Katona Gábor

Dr. Máthé Áron